

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2011-06-20

Närvarande: F.d. regeringsrådet Rune Lavin samt justitieråden Carina Stävberg och Ella Nyström.

Rätt att bära namn som förvärvats i en annan stat inom EES

Enligt en lagrådsremiss den 16 juni 2011 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i namnlagen (1982:670).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Amina Lundqvist.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I lagrådsremissen föreslås att den som har förvärvat ett namn i en annan stat än Sverige inom EES eller i Schweiz under vissa förutsättningar ska ha rätt att bära namnet också i Sverige. Ett namn ska dock inte godtas som förnamn om namnet kan väcka anstöt eller antas leda till obehag för den som ska bära det eller om det av någon annan anledning uppenbarligen inte är lämpligt som förnamn. Om ett barn under 18 år inte längre ska bära det efternamn som en förälder inte tillika vårdnadshavare innehar krävs att föräldern har samtyckt till namnbytet eller att domstol har funnit att detta är förenligt med barnets bästa.

5 §

Enligt första stycket första meningen kan den som vill byta ett efternamn som har förvärvats vid födelse enligt 1 eller 49 a § till ett annat efternamn som bärs av någon av föräldrarna göra detta genom anmälan till Skatteverket. Uttrycket "vid födelse" anger enligt Lagrådet närmast tidpunkten för förvärvet. Syftet med uttrycket torde dock vara att definiera på vilket sätt förvärvet har skett (jfr 49 a § första stycket). Lagrådet föreslår att "vid födelse" ersätts av "genom födelse".

Om Lagrådets förslag godtas bör motsvarande ändring göras i 1 §.

49 a §

Den som berörs av bestämmelsen i första stycket har redan förvärvat sitt namn i en annan stat än Sverige men har genom anmälan till Skatteverket rätt att förvärva samma namn i Sverige. Det skulle således inte räcka med det första förvärvet utan också krävas ett svenskt andra förvärv. Det förefaller dock märkligt om en person skulle behöva förvärva ett namn två gånger. Inom EU-rätten är det dessutom en grundläggande princip att en rättighet som tillerkänts någon i en medlemsstat också bör accepteras av andra medlemsstater. Lagrådet föreslår att ordet "förvärva" i uttrycket "rätt att förvärva det namnet" byts ut mot ordet "bära". Jfr titeln på lagrådsremissen och rubriken till avsnitt 4 i remissen.

I den avslutande bisatsen i första stycket används konjunktionen "då". Denna kan syfta på förvärvet i den andra staten eller i Sverige. Antagligen avses förvärvet i den andra staten. Om Lagrådets ovanstående förslag godtas, kan ordet "då" ersättas med orden "vid

förvärvet". Om förslaget inte godtas, bör ordet "då" bytas ut mot det längre uttrycket "vid förvärvet i den andra staten".

Om Lagrådets förslag accepteras, måste ordet "förvärva" i andra stycket bytas ut mot ordet "bära". Vidare måste första meningen i tredje stycket justeras i vissa hänseenden, vilket förslagsvis kan göras på följande sätt:

Om ett barn under 18 år bär någon av föräldrarnas efternamn utan att denna förälder är vårdnadshavare och till följd av en anmälan enligt första stycket inte längre kommer att bära förälderns namn, krävs att föräldern har samtyckt till namnbytet eller att domstol har funnit att detta är förenligt med barnets bästa.

Om Lagrådets förslag godtas, kan detta föranleda även justeringar i 5 och 11 §§.